

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА ●

● NO.14 (3086) ●

● ЧАЦБЕР, 10 красавіка, 2008

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ WWW.GOLAS.BY

Каракас і Мінск умацоўваюць стасункі

Заснавана таварыства
дружбы “Беларусь-
Венесуэла” **Стар. 2**

Лялькі, якія вандруюць

У Гомелі экспануецца
незвычайная выстава
“Лялькі польскія.
Лялькі свету”. **Стар. 3**

Мая Плісецкая назвала яе гераіняй

Спецыяльны прыз міжнароднага
конкурсу ў Будапешце атрымала
беларуская балерына
Кацярына Алейнік **Стар. 4**

Узнагароды — землякам

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўручыў медалі Францыска Скарыны беларусам Расіі за вялікі асабісты ўклад ва ўмацаванне творчых і дружалюбных адносін паміж народамі

“Не памылюся, калі скажу, што ваша работа не менш важная, чым дыпламатычная, — адзначыў пад час урачыстай цырымоніі Аляксандр Лукашэнка. — Папулярны злучычы беларускую культурную спадчыну за мяжой, з’яўляючыся своеасаблівымі пасламі добрай

волі, вы ствараеце прывабны вобраз сваёй Беларусі, раскрываеце мудры, спакойны, міралюбівы і стваральны характар нашай цудоўнай Радзімы”.

Медалі Францыска Скарыны ўручаны генеральнаму дырэктару таварыства з абмежаванай ад-

казнасцю “Кёнігсберг Трэйдінг” Міхаілу Грыбу, старшыні савета Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Беларусы Расіі” Францішку Каўрыгу, мастацкаму кіраўніку грамадскага творчага саюза “Славянскае кола” Сяргею Костачку, старшыні савета на-

цыянальна-культурнай аўтаноміі “Беларусь” у Рэспубліцы Комі Аркадзю Крупеньку, намесніку дырэктара па культуры Новасібірскай гарадской грамадскай арганізацыі “Беларускі культурна-асветны цэнтр у імя святой Ефрасінні Полацкай” Людміле Счаслівенка.

ВЕСТКИ

Паветраны мост у арабскі свет

Васіль Харытонаў

Кіраўніцтва Аб’яднаных Арабскіх Эміратаў прыняло рашэнне ў маі 2009 года пачаць рэгулярны авіязносны паміж эміратам Абу-Дабі і Мінскам

Пра гэта паведаміў міністр замежных спраў Сяргей Мартынаў на нядаўняй нарадзе ў Прэзідэнта Беларусі. Яна прысвячалася пытанню рэалізацыі дамоўленасцяў, дасягнутых у час візітаў на вышэйшым узроўні ў краіны Персідскага заліва.

Перспектыўнай бачыцца арганізацыя зручных стыковак гэтага маршрута з авіярэйсамі з Мінска ў дзяржавы Еўропы. Сяргей Мартынаў адзначыў, што замежныя партнёры з цікавасцю ставяцца да магчымасці выкарыстання выгаднага геаграфічнага становішча Беларусі дзеля ўстанавлення міжнародных авіяцыйных пасажырскіх і грузавых зносін.

Новыя сустрэчы з гледачамі

Канцэрты грамадска-культурнай акцыі “Мы — беларусы!” пройдуць у Расіі, Украіне, Латвіі, Літве, Эстоніі, Польшчы

У прыватнасці, як паведаміў генеральны дырэктар Беларускай дзяржаўнай філармоніі Аляксандр Гарбар, дасягнуты дамоўленасці аб арганізацыі канцэртаў у Санкт-Пецярбургу, Калінінградзе, Рызе, Вільнюсе, Таліне, Гданьску. Вядуцца перамовы і аб канцэрце ў Кіеве.

Цяпер калектывы Белдзяржфілармоніі актыўна гастралююць па свеце, папулярны злучычы прафесійную музычную культуру Беларусі. За апошні час адбылося шмат выступленняў беларускіх артыстаў за мяжой. “Калі параўноўваць 2004 год і мінулы, то колькасць выступленняў беларусаў за межамі краіны павялічылася ў 13 разоў”, — адзначыў Аляксандр Гарбар.

На пляцоўках роднай краіны прадстаўнікі Белдзяржфілармоніі таксама выступаюць вельмі многа. І ў акцыі “Мы — беларусы!” прымаюць удзел многія вядомыя калектывы.

Дырэктар кампаніі “Сакрамент ІТ” Валерый Ягораў (справа) дэманструе магчымасці камп’ютарнай праграмы для вучняў са слабым зрокам

Дапамагае інтэлект

Камп’ютарныя праграмы дазваляюць агучваць любыя тэксты

Іван Ждановіч

Спачатку — крыху перадгісторыі. Як вядома, у Беларусі традыцыйна моцная школа вышэйшай матэматыкі. І калі пачыналі бурна развівацца камп’ютарныя тэхналогіі, у краіне лёгка ўдалося наладзіць падрыхтоўку інжынераў-праграмістаў. Прычым — прафесіяналаў высокага класа. Яны каціруюцца ва ўсім свеце. Дарэчы, некаторыя з іх працуюць у самых розных краінах ці, жы-вучы дома, выконваюць заказы сусветных лідэраў ў сферы інфармацыйных тэхналогій. Для таго, каб больш эфектыўна выкарыстоўваць свой вялікі інтэлектуаль-

ны патэнцыял, Беларусь і стварыла Парк высокіх тэхналогій.

Адным з першых рэзідэнтаў ПВТ, вытрымаўшы немалы конкурс, стала кампанія “Сакрамент ІТ”. Яна, кажучы моваю прафесіяналаў, займаецца інфармацыйнымі тэхналогіямі на базе сінтэза маўлення. Дырэктар кампаніі Валерый Ягораў тлумачыць: ён з калегамі вучыць камп’ютары размаўляць. Чалавечым голасам. Прычым — у розных, на выбар карыстальніка, тэмбрах. Можаш выбраць з дзесяці магчымых галасоў, мужчынскіх і жаночых, той, які найбольш табе падабаецца. Запускай праграму і — слухай любы тэкставы файл на беларус-

кай, рускай ці англійскай мове. І машына, навучаная мінскімі спецыялістамі, можа сінтэзаваць ваш уласны голас, скарыстаўшы тэст-фрагмент. А потым зачытваць ім любыя тэксты. Выглядае фантастычна, але факт: нават англамоўны чалавек, ніводнага слова не разумеючы па-беларуску, пры дапамозе гэтай тэхналогіі можа агучыць сваім голасам, да прыкладу, паэму Якуба Коласа “Новая зямля”. Зрэшты, як і любы іншы тэкст на рускай, беларускай ці англійскай мовах.

— Наша распрацоўка вельмі аблегчае працэс успрымання інфармацыі для тых, у каго праблемы са зрокам, — гаворыць Вале-

рый Мікалаевіч. — Пры дапамозе нашай праграмы атрымалі моўны сэрвіс многія мабільныя тэлефоны, яе скарыстоўваюць дыспетчарскія службы. А яшчэ з такім ноу-хау лёгка вывучаць мовы: патрэбны тэкст вы чытаеце на маніторы, і ён паралельна агучваецца. Пры гэтым, як вядома, працуюць зрокавая і слышавая памяць. У нашых планах — прапрацаваць над праектам “Галасы мінулага”. З фанаграмаў знакамітых людзей, якія зберагліся ў архівах, наша тэхналогія дазваляе рабіць “партрэты галасоў”. Можна ўявіць, наколькі цікавай, пазнавальнай стане такая партрэтная галерэя... → **Стар. 2**

Каракас і Мінск умацоўваюць стасункі

Заснавана таварыства дружбы “Беларусь-Венесуэла”

Ірына Трафілава

Апошнім часам у Беларусі з Венесуэлай, як ні з адной іншай краінай свету, дынамічна развіваліся адносіны. Адбыліся візіты на вышэйшым узроўні, у ходзе якіх падпісаны шэраг важных дакументаў, абмеркаваны перспектывы кірункі беларуска-венесуэльскага супрацоўніцтва. Летась у сталіцы Венесуэлы Каракасе з вялікім поспехам прайшла першая нацыянальная выстава Беларусі. Цяпер вось новы этап сумеснай працы — у яе ўключылася народная дыпламатыя.

Старшынёй новага таварыства быў абраны рэктар Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь Анатоль Маразевіч. У Акадэміі ўжо складаюцца партнёрскае сувязі са школай планавання пры Міністэрстве развіцця Венесуэлы. Паводле слоў Анатоля Мікалаевіча, яму хацелася б бачыць адносіны дзвюх навучальных устаноў больш цеснымі, глыбокімі і плённымі.

Прарэктар Акадэміі па міжнародных сувязях Ігар Ганчаронак, які ездзіў у Каракас падпісваць

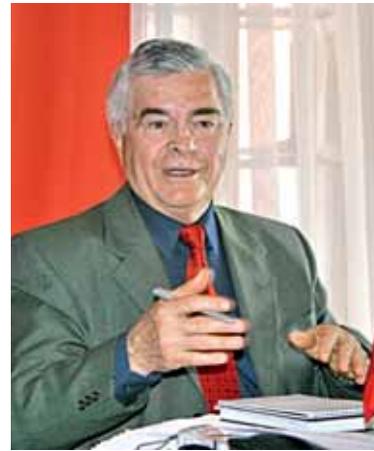
пагадненне аб супрацоўніцтве са Школай планавання, на свае вочы пераканаўся ў вялікім жадаванні калег наладжваць стасункі, пераймаць вопыт беларускай Акадэміі кіравання.

У склад новага таварыства ўвайшло шмат вядомых у краіне людзей. На сходзе яны выказалі намер сур’ёзна працаваць з грамадскасцю Венесуэлы.

Вядомы навуковец, ганаровы старшыня Грамадскай арганізацыі “Міжнародная асацыяцыя беларусістаў” Адам Мальдзіс мае свой інтарэс да гэтай краіны. Ён

разлічвае на тое, што членства ў таварыстве дапаможа знайсці весткі аб двух беларускіх літаратарах, якіх лёс закінуў у Венесуэлу. Даследчык спадзяецца адшукаць архівы гэтых пісьменнікаў. Дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Раман Матульскі выказаў надзею, што яго ўдзел у рабоце таварыства дазволіць папоўніць фонды бібліятэкі літаратурай і інфармацыяй аб Венесуэле.

Як адзначыла старшыня Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі Ніна Іванова, новае

Амерыка Дзіас Нуньес

таварыства будзе займацца наладжваннем стасункаў ў першую чаргу ў сферы культуры, пазнаёміць жыхароў Беларусі і Венесуэлы з традыцыямі іх народаў. З гэтай нагоды ў мінскім Доме дружбы ў чэрвені пройдуць Дні Венесуэлы, прысвечаныя 197-й гадавіне абвешчання незалежнасці гэтай краінай.

Пасол Венесуэлы ў Беларусі Амерыка Дзіас Нуньес паабяцаў аказаць таварыству ўсебаковую падтрымку. Ён таксама паабяцаваў, што пасольства мяркуе неўзабаве адкрыць у Мінску своеасаблівы культурны цэнтр, дзе будуць ладзіцца розныя мерапрыемствы.

Адзін з раёнаў Каракаса

Мова кіно — мова сяброў

Валянціна Сямёнава

Падчас Дзён Балгарыі ў Гродзенскай вобласці, прымеркаваных да 130-годдзя вызвалення краіны ад асманскага прыгнёту, у Гродне прайшлі Дні балгарскага кіно.

Ва ўрачыстай цырымоніі іх адкрыцця, якая адбылася ў кінатэатры “Кастрычнік”, прымаў удзел Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Балгарыя ў Беларусі Петка Ганчаў.

Напярэдадні ў размове з журналістамі пасол адзначыў: “Балгары памятаюць, якую вялікую ролю ў вызваленні краіны адыгралі салдаты Расійскай імперыі, сярод якіх было шмат беларусаў, і ўдзячны за гэта”.

Паводле словаў пасла, такія мерапрыемствы, як Дні Балгарыі, дапамагаюць умацоўваць дружальныя адносіны паміж народамі, брацкімі па духу, блізкімі па менталітэце, рэлігіі.

Падчас Дзён балгарскага кіно былі паказаны фільмы “Час насілля”, “Выкрадальнікі персікаў”, “Лакавыя боты невядомага салдата”.

Дарэчы, у 2007 годзе Дні Балгарыі прайшлі ў Гомелі, сёлета ў канцы лютага — у Брэсце. Петка Ганчаў выступіў у Брэсцкім дзяржаўным універсітэце імя А.Пушкіна з лекцыяй “Станаўленне славянства”. Цяпер на чарзе Віцебск і Мінск. Мэта праекта — пазнаёміць жыхароў Беларусі з гісторыяй, культурай Балгарыі, пашырыць супрацоўніцтва паміж дзвюма краінамі.

Дапамагае інтэлект

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Другі перспектывы кірунак работы кампаніі — машыну вучаць “разумець” жывую гаворку чалавека. Ужо цяпер яна ўмее выконваць па галасавых камандах аператара пэўныя дзеянні. Карацей, зусім новыя магчымасці адкрываюцца для тых, хто ў сілу розных абставінаў не можа працаваць з камп’ютарам традыцыйным спосабам.

І ўсё ж найбольш поспехаў у мінскіх спецыялістаў — менавіта ў сінтэзе маўлення, агучванні тэкстаў. Дарэчы, ведаючы пра значныя напрацоўкі беларусаў, адна з літоўскіх кампаній заключыла з імі дагавор на распрацоўку “модуля літоўскай мовы”. Цяпер ідзе да завяршэння работа над гэтай, чацвёртай для “Сакраменту”, сінтэзаванай мовай.

Як, аднак, пачуваюць сябе тыя карыстальнікі праграмаў прадукта, якім ён вельмі неабходны? Валерый Ягораў запрасіў мяне ў 188-ю мінскую спецыялізаваную школу. Там вучацца дзеці з праблемамі зроку, некаторыя ж і ўвогуле не бачаць. Я назіраў, як трох дзяўчынак уяві ў камп’ютарны клас. Яны селі на рабочыя месцы, адзелі навушнікі і самастойна пачалі працаваць. Адна пры гэтым шукала інфармацыю ў Інтэрнэце, другая — асвойвала новую інтэлектуальную гульню, а трэцяя — слухала кнігу, якую сама выбрала з камп’ютарнай бібліятэкі.

— Звычайна тыя, хто кепска бачыць ці зусім не бачыць, выкарыстоўваюць вось такі брайлеўскі дысплей, — настаўнік ін-

У настаўніка інфарматыкі Уладзіміра Мікульчыка ёсць праграма-памочнік

фарматыкі Уладзімір Мікульчык паказаў невялікую панэль пад клавіятурай. — Пачаткоўцам часта патрабуецца наша дапамога.

А камп’ютарная праграма «Sakrament BookAssist», ці “Падручнік ад Сакраменту, які гаво-

рыць” вельмі дапамагае такім людзям і асвойваць камп’ютар, і вучыцца далей. З праграмай, якую “Сакрамент” дапрацаваў з улікам спецыфікі навучання і перадаў школе бясплатна, вучні працуюць пастаянна: яе асволі ўсе, пачынаючы з 7-га класа.

www.golas.by

На сайце газеты можна праслухаць гэты тэкст, агучаны камп’ютарам з дапамогай праграмы, распрацаванай кампаніяй “Сакрамент ІТ”.

НАВІНЫ

Рэгіянальны напрамак

Іван Мірскі

Барысаў і эстонская Нарва ажыццяўляюць праекты ў сферы культуры, адукацыі, турызму і арганізацыі летняга адпачынку дзяцей

Адпаведныя праграмы дзеянняў складзены па выніках візіту дэлегацыі Нарвы на чале з намеснікам старшыні гарадскога сходу Ларысай Аленінай у Барысаў (Мінская вобласць). Паездка адбылася ў рамках пагаднення аб міжрэгіянальным супрацоўніцтве.

Па словах генеральнага консула Беларусі ў Таліне Аляксандра Астроўскага, цяпер дзейнічаюць тры беларуска-эстонскія пагадненні аб міжрэгіянальным супрацоўніцтве: паміж Фрунзенскім раёнам Мінска і Маарду, Мсціслаўлем і Сіламяэ, Барысавам і Нарвай. У маі плануецца падпісанне дагавораў паміж гарадамі Салігорск і Кохтла-Ярве.

У Каіры і Дамаску чакаюць гасцей

Дні культуры Беларусі пройдуць у Сірыі і Егіпце

Як паведаміў начальнік аддзела міжнародных сувязяў Міністэрства культуры Беларусі Міхаіл Кажура, у Сірыі беларускіх артыстаў будуць вітаць упершыню. 15-17 красавіка адбудзецца выступленне Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра балета Беларусі ў Дамаску. А з 18 па 22 красавіка калектыву будзе выступаць перад егіпецкімі глядачамі. Дарэчы, у Егіпце беларускі балет ужо ведаюць і чакаюць: год таму ў Каіры і Александрыі калектыву прадставіў адзін з лепшых сваіх спектакляў — балет “Шчаўкунок”. Сёлета беларусы прывязуць “Лебядзінае возера”.

У час Дзён культуры Беларусі ў Сірыі і Егіпце таксама пройдзе выстаўка сучасных беларускіх мастакоў.

Прэміі імя Ежы Гедройца

Галіна Івуць

У восьмы раз беларускія рэдакцыйныя калектывы, асобныя журналісты атрымалі прэміі імя вядомага польскага грамадскага дзеяча і публіцыста

У пачатку ўрачыстасці, якая прайшла ў Польскім інстытуце ў Мінску, былі згаданы асноўныя вехі жыцця і творчасці ўраджэнца Мінска Ежы Гедройца. Дарэчы, удзячныя мінчане назвалі ў гонар свайго суайчынніка адну з вуліц сталіцы, выдалі прысвечаныя яму два зборнікі матэрыялаў, правялі выставу.

На гэты раз дыпламы за лепшае асвятленне ў СМІ беларуска-польскай тэматыкі ўручаў дырэктар Польскага інстытута ў Мінску Пётр Казакевіч. Сярод іншых адну з узнагарод атрымаў калектыву газеты “Літаратура і мастацтва”.

Лялькі, якія вандруюць

Ганна Багамазава

У Гомельскім палацава-паркавым ансамблі экспануецца незвычайная выстава.

Экспанаты ў нацыянальных строях — не цацкі, а дапаможнікі па вывучэнні традыцый і каштоўных сувеніры. Дробныя дэталі касцюма, каляровая гама і крой дакладна перадаюць традыцыі таго ці іншага народа, этнічнай групы, мясцовы каларыт. У залах палаца гасцююць лялечныя пасланкі з 20 краін свету — паўтысячы тэкстыльных, сінтэпонавых і керамічных персанажаў. Некаторыя нават аб'яднаны ў жанравыя сцэнах, якія распавядаюць пра абрады, рамёствы, традыцыі. Усе лялькі — гэта работы аўтарскія. Нават

самыя дробныя дэталі іх адзення, вышыўка зроблены ўручную, захоўваючы аўтэнтычнасць.

Выстава “Лялькі польскія. Лялькі свету” складаецца з дзвюх частак. Першая прадстаўляе польскія лялькі ў нацыянальных і гістарычных строях розных мясцовасцяў. Другая прэзентуе персанажы ў адзенні і галаўных уборах іншых краін свету: Індыі, Турцыі, Канады, Японіі, Румыніі, Мексікі...

Дарэчы, усе прадстаўленыя экспанаты былі падараны ўдзельнікамі дзесяці выстаў Міжнароднага біенале рэгіянальных лялек, што праходзілі з 1974 па 2000 год. Цяпер яны — уласнасць Фонду “Цэпелія”, які арганізуе падобныя выставы з мэтай папулярызавання фальклору.

А гэтыя лялькі прыехалі з Шатланды

Брэсцкая крэпасць. Помнім!

Валерыя Стасевіч

Пабачыла свет новае выданне “Брэсцкая крэпасць. Сведчанні часоў. Аб’екты. Помнікі. Рэліквіі”

Заўважым, што ў апошнія гады хоць і выйшла некалькі добрых выданняў на гэтую тэму, аднак не хапала менавіта такой кнігі-даведніка. Яе падрыхтавалі супрацоўнікі мемарыяла Валерыі Губарэнка, Ларыса Бібік, Алена Харычкава і журналіст Аляксандр Сувораў. На 68-мі старонках змясцілася больш за 150 фатаграфій. Некаторыя з іх даваеннага часу, апрацаваны ў каляровую графіку, многія публікуюцца ўпершыню. Гартаючы даведнік, можна атрымаць поўнае ўяўленне аб самых значных аб’ектах, музеях (а іх сёння ўжо тры) крэпасці, якая ў XIX стагоддзі была самым магутным фартыфікацыйным комплексам Расійскай імперыі.

Аўтары расказваюць пра гісторыю крэпасці, яе лёс. У кнізе можна пабачыць фатаграфіі ўдзельнікаў Брэст-Літоўскіх мірных перагавораў 1918 года, сустрэчы салдат германскіх і савецкіх войскаў у верасні 1939-га года. І нават фота, на якім гітлераўцы раніцай 22 чэрвеня 1941 года прамой наводкай з артылерыйскіх гарматаў б’юць па ўмацаваннях.

Пранікнёнае віцебскае рознагалоссе

Цэнтр нацыянальных культур Віцебска падрыхтаваў да юбілею цыкл праграм “Суквецце народаў і культур”

Цэнтр аб’ядноўвае прадстаўнікоў дзевяці нацыянальных дыяспар, якія пражываюць у абласным цэнтры: азербайджанцаў, англічан, латышоў, немцаў, палякаў, рускіх, украінцаў, цыган і яўрэяў. Цыкл перадюбілейных канцэртных праграм быў адкрыты святам яўрэйскай культуры “Сем сорок”. Але падчас акцыі шырока прадстаўлена культура і іншых нацыянальнасцяў. Гэта адпавядае галоўнай задачы

аб’яднання: садзейнічаць дыялогу культур, самавыяўленню розных этнасаў праз культурныя і сацыяльныя акцыі.

Свята яўрэйскай культуры “Сем сорок” пабудавана такім чынам, каб не толькі максімальна поўна прадставіць культуру і традыцыі народа, але і распавесці аб насычаным жыцці яўрэйскай абшчыны Віцебска. У праграме — паказ відэаматэрыялаў аб яўрэйскай культуры, Ізраілі, а таксама тэатральная пастаўка “Легенда пра Аўраама”. З аўтэнтычнай яўрэйскай музыкай, папулярнымі мелодыямі і

танцамі глядачоў знаёмяць народны яўрэйскі вакальна-харэаграфічны ансамбль “Віцебскія дзяўчаты”, народны тэатр песні “Мерхавім”, вакальна-харэаграфічны ансамбль “Наша песня”, ансамбль “Адышэ нішоме” і тэатр “Сімха”. З прывітальнымі словам да ўсіх, хто цікавіцца культурай яўрэйскага народа, звярнуўся вядомы віцебскі паэт Давід Сімановіч.

Наступнай культурнай акцыяй з цыклу “Сузор’е народаў і культур” стане канцэртная праграма ўсіх творчых калектываў Цэнтра развіцця нацыянальных культур Віцебска.

Тры абліччы адной асобы

Гісторыку, медыку і грамадскаму дзеячу Валянціну Грыцкевічу споўнілася 75 год

Адам Мальдзіс

З нашым суайчыннікам Валянцінам Грыцкевічам, які ўзначальвае Санкт-пецярбургскую суполку беларусаў, я сустракаўся не аднойчы. Разам напісалі і выдалі кнігу “Шляхі вялі прыз Беларусаў” (1980), дзе раскавалі, як успрымалі нашу зямлю заходнееўрапейскія падарожнікі XVI–XVIII стагоддзяў. Пасля супольных спраў і пасябравалі. Збіраўся паехаць у “паўночную сталіцу” Расіі, каб асабіста павіншаваць Валянціна Пятровіча з 75-гадовым юбілеем, ды не атрымалася. Дамовіліся сустрацца з сябрам праз Інтэрнэт, у віртуальнай прасторы. Прапануючы чытачам запіс размовы.

— Дарагі Валянціне, веру, што і юбілейныя для цябе дні таксама праходзяць у напружанай працы.

— Карэктур! Хутка выйдзе мая новая манаграфія “Гісторыя музейнай справы ў XX стагоддзі”. Ёю завершыцца цэлы цыкл. Як ты ведаеш, у Мінску выдадзена мая кніга “Гісторыя музеяў свету” (у сааўтарстве з А. Гужалоўскім). А ў Санкт-Пецярбургу двойчы выходзіла “Гісторыя музейнай справы да канца XVIII стагоддзя”. Усё гэта — дапаможнікі для студэнтаў Санкт-Пецярбургскага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, у якім цяпер выкладаю. Да іх прымыкае нядаўняя кніга “Гісторыя турызму ў

старажытнасці”.

— Значыць, гісторыя музейнай справы і звязанага з ёй турызму — гэта твая адна іпастась як гісторыка. Але ж была яшчэ “чыстая гісторыя”.

— Вядома. У 2000 годзе ў Мінску пабачылі свет дапаможнік “Тэорыя і гісторыя крыніцазнаўства” (у сааўтарстве) і манаграфія па

са” (на літоўскай мове), “Нашы славытыя землякі” ў бібліятэцы “Толасу Радзімы”, “Ад Нёмана да берагоў Ціхага акіяна”, біяграфічны нарыс пра асветніка якуцкага народа “Эдуард Пякарскі”, “Адысея наваградскай лекаркі Саламеі Русецкай”...

— Дазволь цябе перапыніць: да перакладу ўспамінаў, даклад-

гэтую нашу суайчынніцу спектакль. Аднак вернемся да тваёй працы. Памятаецца, апрача гістарычнага факультэта БДУ і Інстытута замежных моваў ты, як і твой брат Анатоль, мінскі гісторык, заканчваў яшчэ і медыцынскі інстытут... З твайго колішняга лекавання ў мінскім дыспансеры штосьці нарадзілася?

— А як жа: манаграфія “З факелам Гіпакрата”! Па сутнасці, гэта гісторыя беларускай медыцыны. І кандыдацкая дысертацыя ў мяне па медыцыне. А доктарская — хіба памятаеш, бо водеж пісаў — на культуралогіі. Калі б цяпер я пачаў жыццё нанова, то, мусяць, медыцынскі і не канчаў бы. Больш часу пайшло б на культуралогію, якую сёння лічу асноўнай справай свайго жыцця. Разам з дзейнасцю Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Як вядома, беларусы даўно аселі ў “паўночнай сталіцы” Расіі. Кожны год пад кіраўніцтвам сябра нашага таварыства доктара навук Міколы Нікалаева (родам ён з Гродзеншчыны) праводзяцца чытанні “Беларусы ў Пецярбургу”, друкуюцца іх матэрыялы. Празаік Анатоль Кірвель выдае газету “Родзічы”. Мы першымі з нацыянальных суполак Санкт-Пецярбурга паставілі ў яго прыгарадзе Левашове памятны крыж ахвярам сталінскіх рэпрэсій, да якога ездзім кожны год. А на бягучыя сходы таварыс-

тва збіраемся два разы ў месяц.

— І хто, апрача цябе, вядзе на іх рэй?

— Ты ж Мікалаеў, Кірвель, мастак Іван Чарнякевіч, нашчадак сям’і Луцкевічаў Маргарыта Пярова. А яшчэ этнамузыказнавец і кампазітар Ігар Маціеўскі. Сам ён, дарэчы, украінец, заслужаны дзеяч мастацтваў Украіны, але прыкінеў душой да Беларусі, нашай народнай песні.

— А вучні? Напэўна ж, іх у цябе нямала.

— Мае вучні працуюць у розных асяродках Санкт-Пецярбурга, музеях на перыферыі, на майёй кафедры.

— Ці застаецца часу на архіўныя пошукі, раней для цябе вельмі плённыя? Вашы ж архівы і бібліятэкі багатыя на беларускія матэрыялы.

— Часу такога ўсё меней. Але ж трэба папаўняць звесткі пра падарожнікаў, якія ехалі праз Беларусь. Спадзяюся, мы яшчэ перавыдадзім у папярэньні выглядзе нашу супольную кніжку.

Даведка “ГР”.

Валянцін Пятровіч Грыцкевіч нарадзіўся 30 сакавіка 1933 года ў Мінску ў сям’і настаўніка і дацэнта медыцынскага інстытута. Доктар культуралогіі, сябар Міжнароднай акадэміі навук Еўразіі, Саюза беларускіх пісьменнікаў, ганаровы сябар Грамадскага аб’яднання “Міжнародная асацыяцыя беларусістаў”.

Валянцін Грыцкевіч (другі справа) на семінары ў Ракаве. 1994 г.

методыцы даследаванняў пад назвай “Гісторыя і міфы”. А трэцяя гістарычная, як ты кажаш, іпастась — гэта нашы суайчыннікі, уклад беларусаў у сусветную культуру і, шырэй, цывілізацыю, што асабліва блізка чытачам “Толасу Радзімы”. Тут магу прыгадаць кнігі “Падарожжы нашых землякоў”, “Дзесяць шляхоў з Вільню-

ней — авантурнага рамана адкрытай табой Русецкай мне давлялася пісаць і прадмову. Цікавая была асоба: малапісьменнай, але кемлівай беларускай шляхціцкай султанаўскага гарэма ў Стамбуле, а потым наблізіцца да рускай імператрыцы... Дарэчы, Тэатр юнага глядача ставіў пра

Дзеля карысці душы

Дзіяна Грышанавя

Духоўнае вучылішча плануецца адкрыць у Гомелі

Па словах старшыні савета па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Гомельскага аблвыканкама Міхаіла Жукевіча, комплексная праграма супрацоўніцтва паміж абласным выканаўчым камітэтам і Гомельскай епархіяй Беларускай праваслаўнай царквы, прынятая некалькі гадоў назад, найбольш актыўна рэалізуецца ў сферы адукацыі і аховы здароўя.

У рэгіёне з'явілася добрая традыцыя правядзення "Велікоднага фестывалю", "Свята-Пакроўскіх чытанняў", "Каляднага фестывалю" і іншых сумесных духоўна-асветніцкіх мерапрыемстваў. Адзін з буйных праектаў мясцовых органаў улады і Гомельскай праваслаўнай епархіі — стварэнне ў рэгіёне музея праваслаўя.

Падарожнікам да ведама

Полацк прэзентаваў для турыстаў сайт у Інтэрнэце

На старонках сайта www.polotsk-turizm.by размешчана інфармацыя аб гісторыі старажытнага горада, яго геральдыцы, слаўтасцях, прадстаўлены пералік найбольш папулярных турыстычных маршрутаў. Сярод іх — паломніцкі да святых месцаў Полацка, гісторыка-культурны, ваенна-патрыятычны, а таксама спартыўна-турыстычны маршруты па Полацку і Полацкаму раёну. Віртуальная фотагалерэя знаёміць з найбольш значнымі турыстычнымі аб'ектамі горада.

На сайце знаходзіцца поўная інфармацыя аб гасцініцах і гандлёвых аб'ектах.

Плісецкая назвала нашу танцоўшчыцу гераіняй

Спецыяльны прыз міжнароднага конкурсу ў Будапешце атрымала беларуская балерына Кацярына Алейнік

Вольга Карнейчук

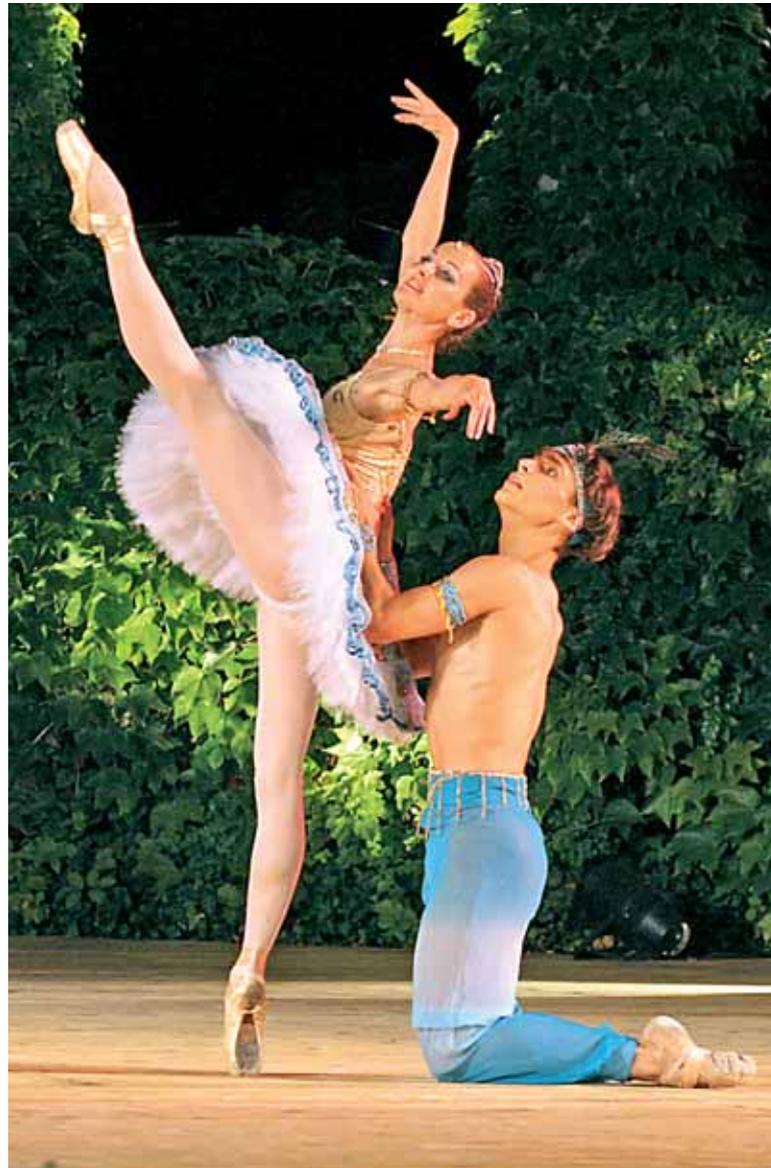
У пятым Міжнародным балетным конкурсе імя Рудольфа Нурыева прымалі ўдзел маладыя танцоўшчыкі з 19 краін Еўропы, а таксама з Японіі і ЗША. Міжнароднае журы ўзначальвала легендарная Мая Плісецкая.

Беларусь на конкурсе прадстаўлялі нядаўнія выпускнікі харэаграфічнага каледжа, артысты тэатра балета Кацярына Алейнік і Ягор Азаркевіч. У трох турах артысты выканалі па-дэ-дэ з балетаў "Эсмеральда", "Шчаўкунок" і "Лебядзінае возера" і атрымалі званне дыпламантаў.

Кацярына Алейнік, якая выступала на конкурсе, нягледзячы на сур'ёзную траўму, за мужнасць і бліскучае акцёрскае майстрэства была ўдастоена спецыяльнага прыза Маі Плісецкай "За інтэрпрэтацыю Адыліі".

Унікальнасць выступлення Кацярыны Алейнік была ў тым, што ў выкананні вельмі складанай варыяцыі Адыліі балерына ўсе кручэнні рабіла не ў звычайны правы бок, а ў левы. Мая Плісецкая назвала беларускую танцоўшчыцу гераіняй, паколькі танцаваць гэтую вельмі складаную варыяцыю ў такім варыянце надзвычай цяжка.

Знакаміты фрагмент з балета "Лебядзінае возера" беларускія артысты таксама выканалі ў заключным гала-канцэрце, які адбыўся на сцэне Венгерскай нацыянальнай оперы, дзе і прайшла цырымонія ўзнагароджання пераможцаў конкурсу.

Кацярыну Алейнік называюць узыходзячай зоркай беларускага балета

дзяння пераможцаў конкурсу.

Варта нагадаць, што ў 2007 годзе Кацярына Алейнік была фіналісткай Міжнароднага балетна-

га конкурсу ў Шанхаі, а ў 2006-м заняла другое месца на Міжнародным конкурсе артыстаў балета ў балгарскай Варне.

Вясна на студэнцкай вуліцы

Больш за тысячу студэнтаў удзельнічаюць у рэспубліканскім конкурсе "АРТ-вакацыі"

Конкурс будзе праходзіць у Мінску да сярэдзіны мая, а ўдзельнічаюць у ім студэнты з розных рэгіёнаў Беларусі. Удзельніцаў, гасцей і глядачоў чакае насычаная і цікавая праграма: творчыя сустрэчы з дзеячамі культуры і мастацтва, выступленні на канцэртных пляцоўках Мінска, конкурсныя прагляды, перформансы, інтэрактыўныя гульні, танцы і забавы. Урачыстае закрыццё і падвядзенне вынікаў конкурсу пройдзе 14 мая.

Варта адзначыць, што ўпершыню ў рамках фестывалю праводзяцца конкурс Інтэрнэт-прэзентацый "Арт-партал", а таксама выстава сучаснай мастацкай творчасці "АРТ-акадэмія". Гранпры фестывалю "Крышталны флаер" будзе ўручаны за лепшую тэматычную праграму.

Сёлета дэвіз конкурсу, які арганізавалі Міністэрства адукацыі Беларусі і Нацыянальны цэнтр мастацкай творчасці дзяцей і моладзі, такі: "Увасабляем мары ў творчасці — ствараем разам будучыню!" У мерапрыемствах прымаюць удзел як творчыя калектывы, так і асобныя выканаўцы. Усе яны — пераможцы абласных і мінскага гарадскога аглядаў-конкурсаў самадзейнай мастацкай творчасці. Сярод тэматычных праграм, прадстаўленых на конкурс, — выступленні ансамбляў, салістаў акадэмічнага, народнага і эстраднага напрамкаў, аўтараў-выканаўцаў, тэатральных калектываў, харэаграфія, аркестрава-інструментальная творчасць.

Год пад знакам Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча

П'еса Беларускага Дудара загучала на розных мовах

Людміла Мінкевіч

200-гадовы юбілей з дня нараджэння пачынальніка і класіка новай беларускай літаратуры працягваецца. Нядаўна ўбачыла свет кніга з серыі "Класіка". Адна з лепшых п'ес драматурга — "Пінская шляхта" — пададзена як у арыгінале, так і ў перакладах на пяць еўрапейскіх моваў.

Камедыя, як вядома, напісана адразу пасля паўстання 1863 года. Мабыць, "Пінская шляхта" выношвалася Вінцэнтам Дуніным-Марцінкевічам яшчэ ў мінскім турэмным замку: ён быў пазбаўлены свабоды ў 1864-1865 гадах за "аўтарства антыўрадавых выданняў". Лягла ж задуму на паперу ў 1866 годзе, прычым на дзялекце пінскай мясцовасці, дзе спалучаліся рысы палескіх гаворак, беларускай і ўкраінскіх моваў.

Аднак арыгінал "Пінскай шляхты", знойдзены ў Дзяржаўным гістарычным архіве Літвы,

упершыню быў апублікаваны толькі ў 1984 годзе. Гэта зрабіў Язэп Янушкевіч, даследчык творчасці Дуніна-Марцінкевіча, літаратуразнавец, архівіст і, дарэчы, укладальнік кнігі "Класіка". А з перакладам камедыі Дуніна-Марцінкевіча на беларускую мову чытач пазнаёміўся яшчэ ў 1918 годзе (таксама своеасаблівы юбілей: 90 гадоў назад) на старонках "Вольнай Беларусі".

Цяпер можна адкрыць для сябе выдатны твор не толькі на беларускай, але і на іншых еўрапейскіх мовах — пад назвамі "Pinsk gentry" (англійская мова), "Pinsker Adel" (нямецкая), "Pińska szlachta" (польская), "Пинская шляхта" (руская). Пераклады зрабілі адпаведна Вера Рыч і Дамінік Янушкевіч; Моніка Цюліг-Банькоўскі; прапраўнучка Дуніна-Марцінкевіча Барбара Крыжаньская-Чарнаўская (спецыяльна для названага выдання) і Іван Бурсаў (яшчэ ў 1991 годзе).

Не выпадкова за аснову кнігі ўзята менавіта гэтая п'еса аўтара: "Пінская шляхта" лічыцца найбольш "таямнічым" творам

Класіка — заўсёды сучасная

Дуніна-Марцінкевіча. Спроба аспрэчыць прыналежнасць яе п'яру класіка з'явілася каля сямі гадоў назад у адным аўстрыйскім славістычным выданні. Праўда, паміж беларускімі літаратуразнаўцамі спрэчка па гэтым пытанні практычна не ўзнікла. Па-першае, венскі артыкул не быў падмацаваны важкімі аргументамі. І, па-другое, навукоўцы не змаглі назваць імя іншага творцы таго часу, які настолькі ярка і смела змог бы раскрыць задуму "Пінскай шляхты".

Пра важкасць камедыі сведчаць і многія пастаноўкі п'есы на сцэнах тэатраў, прафесійных і аматарскіх, пачынаючы з 1917 года, а таксама стварэнне паводле твора

тэлеспектакля і оперы.

Акрамя камедыі Беларускага Дудара ў кнізе змешчана паэма "Тарас на Парнасе", якую, да слова, доўгі час прыпісвалі Дуніну-Марцінкевічу. Аднак, дзякуючы намаганням даследчыка-архівіста Генадзя Кісялёва быў адшуканы найбольш верагодны аўтар гэтага твора — Кастусь Вераніцын. Паэма, як і п'еса Дуніна-Марцінкевіча, падаецца ў арыгінале і перакладах больш як на паўдзсятка замежных моваў.

Па словах Язэпа Янушкевіча, чарговая "Класіка" "павінна засведчыць плённую традыцыю выдання шматмоўных беларускіх твораў пад адной вокладкай".

Дарэчы

Міністэрства культуры Беларусі сумесна з Беларускім саюзам тэатральных дзеячаў заснавала прэмію імя Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча. На ўрачыстай вечарыне ў Купалаўскім тэатры, прысвечанай Міжнароднаму дню тэатра, прэмія ўпершыню была ўручана акцёру Дзяржаўнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа (г. Віцебск) Валянціну Салаўёву.